

Lenka Belicová

En efecto, desde luego, por supuesto: pragmatické markátory vyjadrujúce epistemickú modalitu v súčasnej španielčine

(Oponentský posudek bakalářské práce)

Práce Lenky Belicové je věnována problematice vybraných španělských pragmatických markátorů (PM). Cílem je nejprve jejich teoretický a později praktický popis, který má pomoci lépe pochopit způsob, jakým rodilí mluvčí tyto pragmatické markátory používají, a odhalit, jaké české protějšky je pro ně možné nalézt na vícejazyčném korpusu.

Práce sestává ze dvou hlavních částí – nejprve jsou předložena teoretická východiska zkoumání pragmatických markátorů ve španělštině, autorka zde nabízí také stručný úvod do pragmatiky a poměrně rozsáhlá je část věnující se jazykové kategorii modalit, s níž je užívání PM úzce spjato. Druhá část je zaměřena prakticky - za pomoci sekundární literatury, jednojazyčného korpusu *CORPES* a vícejazyčného korpusu *InterCorp* zkoumá sedm španělských pragmatických markátorů (*desde luego, en efecto, por supuesto, efectivamente, naturalmente, sin duda a claro*). V závěru autorka shrnuje poznatky, k nimž v průběhu zkoumání dospěla.

Přestože si Lenka Belicová vybrala ke svému zkoumání oblast relativně složitou, která zasahuje do více jazykových disciplín, předložená práce je velmi kvalitní, dobře a přehledně zpracovaná a v neposlední řadě také velmi užitečná, neboť analyzované pragmatické markátory jsou v současné španělštině hojně používané, jejich běžně uváděné slovníkové překlady jsou však, jak dokazují autorčiny korpusové analýzy, často nepřesné a zavádějící. Práce přispívá k lepšímu pochopení této problematiky.

Teoretická část je rozsáhlá a dobře strukturovaná, autorka přihlíží k řadě děl, která se zabývají pragmatikou, modalitou i samotnými pragmatickými markátory. Oceňuji množství materiálu, s nímž se během psaní práce seznámila, i fakt, že se pokouší jednotlivé koncepce vzájemně porovnávat a sledovat, v jakých oblastech na sebe navazují nebo se vzájemně překrývají, což je velmi obtížné zejména v případě modalit, tedy oblasti značně komplikované, pro kterou existuje velké množství teoretických východisek, přičemž orientace v nich je složitá. Autorka seznamuje čtenáře hned s několika přístupy ke zkoumání této oblasti, které se snaží dávat do vzájemné souvislosti, aniž by přitom ztrácela ze zřetel komplexnost a rozsáhlost této jazykové kategorie.

Praktická část práce je velice podnětná a precizně zpracovaná. Autorka se na vybrané pragmatické markátory snaží dívat z mnoha úhlů – zajímá se o způsob jejich použití (přičemž

bere v úvahu například i postavení ve větě), jejich teoretický popis (vychází primárně ze dvou klasifikací, pokud však vybraný PM v některé z nich není zmíněn, pokouší se ho sama na základě analýzy jeho použití do koncepce začlenit), četnost výskytů dokumentovanou na jednojazyčném korpusu i možnosti jejich překladů do češtiny (případně slovenštiny), a to za pomoci překladových slovníků a vícejazyčného korpusu *InterCorp*. I přes množství informací, které autorka o každém PM podává, neztrácí práce díky jednotné a logické struktuře každé kapitoly na přehlednosti.

Po formální stránce je práce připravena velmi pečlivě, našla jsem jen zanedbatelné množství drobných překlepů. Také frekvenční tabulky jsou zpracovány precizně. Kladně hodnotím i seznam použitých zkratk uvedený na začátku práce.

K práci mám jen dvě drobné výtky:

- a) U většiny citací uvádí autorka pouze odkaz na dílo, z něž pocházejí, postrádám však odkaz na konkrétní stránku, což je problematické zejména při citování z velmi rozsáhlé *NGLE*.
- b) V praktické části zařazuje autorka zkoumané PM vždy buď k *modalidades de enunciado* nebo k *modalidades de enunciación*, nepodařilo se mi zjistit, podle jakých kritérií toto rozdělení provádí, v literatuře však tyto typy modality nebývají vnímány v opozici jedna k druhé, neboť každá je vyjadřována jinými prostředky, naopak se ve výpovědi objevují souběžně, jen každá na jiné úrovni - viz k tomu např. v práci citovaný článek: Concepción Otaola Olano (1988, s. 104).

Náměty k obhajobě:

- a) Na str. 25 autorka v souvislosti s šíří přístupů ke zkoumání modality uvádí: „Pri ich aplikácii na konkrétny jazyk sa však tieto modely ukazujú ako rôzne použiteľné. Napríklad španielčina disponujúca subjunktívom je v úplne inej situácii ako slovenčina či čeština.“ – Mohla by autorka tuto teorii dále rozvést? Jakými způsoby vyjadřujeme v češtině (ve slovenštině) to, co španělština vyjadřuje prostřednictvím subjunktivu? Jak se podle autorky bude lišit zkoumání modality ve flektivních jazycích, jako je čeština nebo slovenština, a v jazycích izolačních (např. v angličtině)?
- b) Na str. 27 autorka zmiňuje opozici deontická / epistémická modalita, na předchozích stranách se věnovala teorii Zavadilové, která pracuje s poněkud odlišnou terminologií. Jaké modální významy by podle autorky nejlépe odpovídaly častěji užívaným termínům epistémická a deontická modalita?

K práci nemám žádné výhrady, svým rozsahem (81 stran), způsobem vedení argumentace a schopností práce se sekundární literaturou dle mého názoru přesahuje požadavky kladené na studenty bakalářského studia. Plně ji doporučuji k obhajobě a předběžně navrhuji hodnotit známkou *výborně*.

V Praze dne 20. srpna 2014

Mgr. Dana Kratochvílová